

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 419/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného KUB | A K s. r. o., Werferova 1, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. K3-7C/17/2008-473 z 12. apríla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol v postavení žalovaného 1 stranou konania vedeného pred Okresným súdom Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) vo veci určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Okresný súd rozsudkom z 12. novembra 2019 určil, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ]. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 15. júna 2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom určovacom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal 11. októbra 2022 dovolanie. Výzvou z 24. novembra 2022, ktorá bola sťažovateľovi doručená 16. decembra 2022, okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za dovolanie 199 eur v lehote 10 dní od doručenia výzvy s poučením,

že ak poplatok nebude v určenej dobe zaplatený, súd konanie zastaví. Lehota na zaplatenie súdneho poplatku uplynula 27. decembra 2022. Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za dovolanie 28. decembra 2022, teda po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

3. Mestský súd Košice (ďalej len „mestský súd“) uznesením vydaným súdnym úradníkom 14. septembra 2023 konanie o dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie neobsahovala riadne poučenie o následkoch nezaplatenia poplatku a okresný súd v predmetnej výzve neurčil primeranú lehotu na zaplatenie súdneho poplatku vzhľadom na blížiac sa vianočné sviatky, keď bolo obmedzené poskytovanie bankových aj poštových služieb.

4. Sťažnosť sťažovateľa mestský súd sťažnosťou napadnutým uznesením ako nedôvodnú zamietol. Poukázal na to, že sťažovateľ s podaním dovolania súdny poplatok nezaplatil, okresný súd ho preto výzvou z 24. novembra 2022 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za dovolanie. V predmetnej výzve zároveň okresný súd uviedol zvýrazneným tučným písmom: „*Ak nebude poplatok v určenej dobe zaplatený, súd konanie o dovolaní zastaví (§10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov).*“ Predmetná výzva s príkazom na úhradu bola odoslaná 25. novembra 2022 a sťažovateľ si ju prevzal 16. decembra 2022. Sťažovateľovi plynula 10-dňová lehota na zaplatenie súdneho poplatku od 17. decembra 2022, koniec lehoty pripadol na 26. december 2022 (pondelok), ktorý bol dňom pracovného pokoja, preto posledným dňom lehoty bol najbližší nasledujúci pracovný deň 27. december 2022. Súdny poplatok za dovolanie zaplatil 28. decembra 2022, teda po uplynutí lehoty na jeho zaplatenie. Sťažovateľ bol vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku riadne poučený o tom, že ak poplatok v určenej dobe zaplatený nebude, súd konanie o dovolaní zastaví, čo bolo vo výzve zvýraznené tučným písmom. Ide o celkom jednoznačné, jasné a zrozumiteľné poučenie a argumentácia sťažovateľa, že riadne poučený nebol, je preto nedôvodná. Súdom určená lehota na zaplatenie súdneho poplatku 10 dní bola zákonná a primeraná. Výzva bola sťažovateľovi odoslaná okresným súdom už 25. novembra 2022, teda mesiac pred vianočnými sviatkami. Bol to sťažovateľ, kto si predmetnú výzvu prevzal až 16. decembra 2022 (piatok), napriek čomu mal stále dostatočný časový priestor na zaplatenie súdneho poplatku včas, čo neučinil, ani pred uplynutím lehoty na zaplatenie poplatku nepožiadal súd o jej predĺženie.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa porušenie označených práv zakladá nesprávny procesný postup spočívajúci v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia, ktoré nespĺňa minimálne požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Mestský súd nedal relevantné odpovede na dôležitú argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa zastavenia konania.

6. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie neobsahovala riadne poučenie. Zákonodarca rozlišuje pojmy doba a lehota, nejde o synonymá, tak ako to uviedol mestský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Z výzvy na zaplatenie poplatku za dovolanie vyplýva požiadavka, aby súdny poplatok bol zaplatený „v lehote 10 dní“, avšak vo vzťahu k tejto lehote absentuje

poučenie o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Poučenie o dôsledkoch nezaplatenia súdneho poplatku sa vzťahuje na nezaplatenie poplatku „v určenej dobe“, pričom z výzvy nie je zrejmé, na čo sa pojem doba viaže, ani nie je vyjadrená dĺžka jej trvania. Výzva na zaplatenie poplatku je v tejto časti zmätočná, pričom zmätočnosť poučenia nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. K uvedenému došlo za situácie, keď bola okresným súdom uložená lehota v minimálnej dĺžke a výzvu doručoval v období vianočných sviatkov, pričom sťažovateľ sa s úhradou poplatku omeškal o jediný deň. Mestský súd sa v odôvodnení rozhodnutia s uvedenými nedostatkami nevysporiadal, resp. tieto bagatelizuje, a jeho úvahy o totožnosti pojmov doba a lehota sú nesprávne. Takýto postup považuje sťažovateľ za mimoriadne nespravodlivý a formalistický, porušujúci jeho právo na prístup k súdu a v konečnom dôsledku je odmietnutím spravodlivosti.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

8. Normatívne vymedzenie času pre uplatnenie práv sa môže dotýkať oblasti hmotných, ako aj procesných subjektívnych práv, a preto je nevyhnutné dôsledne rozlišovať lehoty hmotnoprávne a procesnoprávne a s nimi spojené rozdiely v ich počítaní. Zmyslom sudcovskej lehoty, ktorou je nepochybne aj lehota určená súdom na zaplatenie súdneho poplatku, je vymedziť čas na účel uskutočnenia určitého procesného úkonu sporovou stranou. Z uvedeného vyplýva, že vymedzenie času na zaplatenie súdneho poplatku je späté s realizáciou procesného subjektívneho práva (pre porovnanie nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 560/01 z 1. apríla 2003 a sp. zn. I. ÚS 2025/19 z 21. apríla 2020).

9. Lehota podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) v spojení s § 118 ods. 1 Civilného sporového poriadku je lehotou procesnoprávnou, a nie lehotou hmotnoprávnou, a to s príslušnými dôsledkami z toho vyplývajúcimi pre jej počítanie, resp. v preskúvanom prípade pre jej zachovanie (I. ÚS 493/2019). Výzva na zaplatenie súdneho poplatku je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním dovolania, pričom následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je uloženie samotnej povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie (III. ÚS 196/2018). Sťažovateľ bol o nesplnení poplatkovej povinnosti vo výzve poučený.

10. Sťažovateľ bol okresným súdom vyzvaný, aby v lehote desiatich dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za podané dovolanie. Lehota na zaplatenie súdneho poplatku plynula od 17. decembra 2022 do 27. decembra 2022. Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 28. decembra 2022. Z pohľadu následkov spojených s včasným nezaplatením súdneho poplatku nie je rozhodujúca dĺžka doby omeškania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevidí priestor na konštatovanie porušenia procesných pravidiel zo strany mestského súdu.

11. V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

12. Námietka sťažovateľa o zmätočnosti poučenia vo výzve súdu podľa ústavného súdu neobstojí. Časový úsek (10 dní), v ktorom bolo potrebné poplatok zaplatiť, bol vo výzve súdu jednoznačne určený. Skutočnosť, ako si sťažovateľ tento časový úsek vyložil, či ako lehotu, alebo ako dobu, nemá vo vzťahu k poučovacej povinnosti súdu právnu relevanciu. Aj v prípade, ak by si sťažovateľ vyložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok „*v lehote 10 dní*“ ako povinnosť na jeho zaplatenie „*v dobe*“ 10 dní, svoju poplatkovú povinnosť by tak či tak nesplnil včas, keďže táto (doba) by uplynula (skončila) už 25. decembra 2022, teda skôr, ako uplynula lehota 10 dní. Aj keď argumentácia sťažovateľa o rozdieloch v plynutí doby a lehoty je správna, z výzvy súdu na zaplatenie súdneho poplatku je zrejmé, že výrazom „*v určenej dobe*“ v poučení o nesplnení poplatkovej povinnosti mal súd na mysli lehotu 10 dní určenú na zaplatenie súdneho poplatku.

13. V súvislosti s poukazom sťažovateľa na nález sp. zn. IV. ÚS 63/2019 z 21. mája 2019 ústavný súd uvádza, že v okolnostiach prípadu sťažovateľa nešlo o (nejednoznačný) výklad zákona o súdnych poplatkoch. Ústavný súd preto z dôvodu absencie relevantných súvislostí nevidí dôvod na aplikáciu jeho záverov na prípad sťažovateľa.

14. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Keďže ústavný súd nezistil relevantnú ústavnoprávnu súvislosť medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením mestského súdu, ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu